

Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību
“Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātris”
vidēja termiņa darbības stratēģijas
2020. – 2023.gadam

KOPSAVILKUMS

Satura rādītājs

1	Vispārīga informācija par Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātri	3
2	Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra vispārējie stratēģiskie mērķi un uzdevumi	5
3	Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra misija, vīzija un vērtības	6
4	Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra nefinanšu un finanšu mērķi	7

1. Vispārīga informācija par Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātri

1.1. Kapitālsabiedrības veids un firma

Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātris" (turpmāk – Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātris, MČRKT, Teātris, Sabiedrība).

1.2. Pamatkapitāla lielums, informācija par dalībniekiem un īpašumtiesību struktūra

Teātra pamatkapitālu veido 32'845 daļas, katras daļas vērtība ir EUR 1,- (viens *euro*). Visas kapitāla daļas pieder Latvijas valstij. Kapitāla daļu turētājs ir Latvijas Republikas Kultūras ministrija tās apstiprināta pārstāvja personā. Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra kapitāla daļu turētāja pārstāvis ir Kultūras ministrijas Valsts sekretārs. Teātrim nav meitas sabiedrību.

1.3. Darbības veids

Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātris ir profesionāls dramatisks repertuāra teātris, kas uzved dažādu žanru iestudējumus krievu valodā un spēlē tā pastāvīgajās telpās Rīgā, kā arī nodrošina viesizrādes ārpus tām. Teātris dibināts 1883.gadā, kas ierindo to starp senākajiem un tradīcijām bagātākajiem teātriem Latvijā. Tas ir arī senākais krievu teātris, kas atrodas ārpus Krievijas.

MČRKT kā repertuāra teātris nodrošina daudzveidīgas teātra mākslas pastāvīgu pieejamību Latvijas sabiedrībai krievu valodā. Tas rada, izplata un popularizē profesionālu mākslu, tādējādi sniedzot kultūras pakalpojumu gūšanas iespējas plašai auditorijai. Citu profesionālo teātru vidū MČRKT ir īpaša loma Latvijas kultūrpolitikā, kultūras diplomātijā un sabiedrības integrācijā.

Darbības modeļa pamatojums

Teātra māksla nodarbojas ar dramaturģijas vai literatūras plašākā nozīmē un citu māksliniecisku ieceru dramatisku realizāciju. Kopumā pastāv vairāku tipu teātri, piemēram, iedalot tos pēc izvēlēta performances veida, repertuāra, mērķauditorijas, trupas profesionalitātes, finansējuma avotiem un citiem aspektiem.

Ņemot vērā pastāvīgas trupas uzturēšanas un attīstības izmaksas, kā arī pastāvīgas teātra ēkas uzturēšanas un repertuāra atjaunošanas izmaksas un riskus, kas rodas iestudējot radoši inovatīvas un šaurai auditorijai mērķētas izrādes, repertuāra teātra darbības modelis ir salīdzinoši dārgāks nekā, piemēram, projektu teātra darbības modelis ievērojamu fiksētu izmaksu dēļ. Personāla, telpu un tehniskā nodrošinājuma uzturēšanas izmaksas nepieciešams segt, piesaistot plašu auditoriju un piedāvājot arvien mainīgu repertuāru.

Salīdzinājumā ar repertuāra teātri projektu tipa teātri parasti nodrošina šaurāku repertuāru. Fiksēto izmaksu īpatsvars ir zemāks, tādēļ samazinās repertuāra nodrošināšanas un jaunuzvedumu radīšanas izmaksas, kā arī mārketinga un administrācijas izmaksas, tomēr tas nes līdzi arī trūkumus, piemēram, pēc projektu principa pulcēta trupa nenodrošina kopīgu vērtību un tradīciju saglabāšanu, kā arī izglītošanu un attīstību, un radīto kultūras vērtību ilgtspēja ir apdraudēta, jo šauram repertuāram ir arī ierobežots sasniegtās auditorijas apjoms.

Izvēloties teātrim kādu noteiktu repertuāra žanru, piemēram, tikai dramatiskās vai muzikālās izrādes, vai ierobežojot autoru loku, piemēram, krievu oriģināldramaturģija, vai auditoriju, piemēram, tikai bērni un jaunieši, teātrim ir iespēja specializēties un attīstīt augstāku profesionālo kapacitāti konkrētajā jomā. Tāpat ir iespējami efektivitātes ieguvumi ražošanas procesā, administrācijā un mārketingā, un jāņem vērā, ka tas līdzīgi kā projektu tipa teātris samazina piedāvājuma vērienu un ierobežo potenciālo auditoriju, kas ir pretrunā ar kapitāla daļu turētāja definētajiem Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra uzdevumiem.

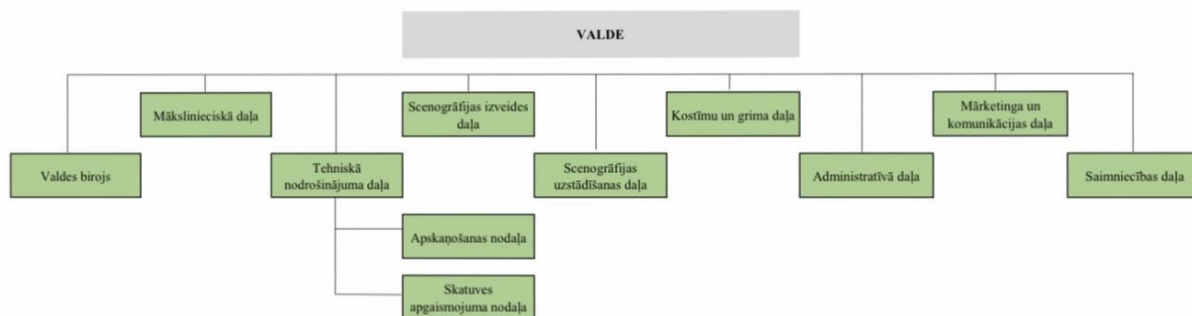
Pamatojoties uz iepriekš minēto, MČRKT turpina profesionāla plaša repertuāra teātra darbības modeli ar pastāvīgu trupu, jo tas atbalsta Teātra vispārējā stratēģiskā mērķa īstenošanu. Sabiedrība pastāvīgi vērtē tās darbības efektivitātes uzlabošanas iespējas šī darbības modeļa ietvaros.

1.4. Vadības modelis

Teātra pārvaldes institūcijas ir Dalībnieku sapulce un Valde. Dalībniekus pārstāv viens valsts kapitāla daļu turētāja pārstāvis. Kopš 2020.gada 20.janvāra Sabiedrības statūtu grozījumiem, Sabiedrības valdes sastāvā ir viens valdes loceklis, kuru uz noteiktu laiku – uz pieciem gadiem pilnvaro Dalībnieku pārstāvis. Valdes darba organizācijas kārtība ir noteikta 2020.gada 25.janvāra Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra valdes nolikumā.

Valdes biroja darbinieki un Teātra struktūrvienību vadītāji nodrošina valdes lēmumu izpildi, kā arī ikdienā savu pilnvaru ietvaros risina Sabiedrības darbības mākslinieciskos, administratīvos, organizatoriskos un saimnieciskos jautājumus. Zemāk shematiski attēlots Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra vadības modelis, kas pieejams arī Teātra mājaslapā:

<https://www.mct.lv/upload/grid/uploads/document/file/5d4036132dcd97000e1d05bd/Struktura.pdf>.

1.5. Valsts budžeta finansējums

Teātris ik gadus saņem valsts budžeta dotāciju, kas daļēji finansē tam deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu. Valsts budžeta finansējums veido aptuveni 45% no kopējiem Sabiedrības ieņēmumiem.

Saimnieciskās darbības veikšanas gaitā MČRKT veic iemaksas valsts un pašvaldību budžetos nodokļu un nodevu veidā – lielākoties darbaspēka nodokļu veidā. Lai ilustrētu valsts budžeta finansējuma apjomu un tā izmaiņas laika gaitā, tabulā Nr.1 apkopota informācija par valsts budžeta finansējumu un Teātra veikto nodokļu un nodevu maksājumu apmēru piecu gadu periodā.

Tabula Nr.1

	Pārskata gads					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<i>MČRKT saņemtais valsts budžeta finansējums un veiktās iemaksas valsts un pašvaldību budžetos</i>						
<i>2014.-2019.gadā</i>						
Saņemts valsts budžeta finansējums, tūkst. euro	1'009	1'107	1'173	1'138	1'319	1'310
tai skaitā pamata dotācija, tūkst. euro	951	1'011	1'133	1'186	1'285	1'285
tai skaitā papildus dotācija, tūkst. euro	58	80	6	30	34	25
Iemaksas valsts vai pašvaldību budžetā, tūkst. euro	443	675	753	800	823	871
tai skaitā iedzīvotāju ienākuma nodoklis un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, tūkst. euro	421	660	723	765	793	832

Valsts budžeta finansējums apskatītajā sešu gadu laika periodā ir pieaudzis par 31%, un Teātra iemaksas valsts budžetā ir pieaugušas par 97%, kas pamatā ir darbaspēka izmaksu pieauguma rezultāts.

2. Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra vispārējie stratēģiskie mērķi un uzdevumi

Teātra darbības un šīs Stratēģijas pamatā ir Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra sēdes protokollēmumā (prot. Nr.68 80.§) apstiprinātie Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra vispārējie stratēģiskie mērķi – **kultūras vērtību radīšana, izplatīšana, saglabāšana un popularizēšana teātra mākslas jomā.**

Minēto mērķu sasniegšanai Kultūras ministrija Teātrim ir deleģējusi piecus valsts pārvaldes uzdevumus:

- 1) radīt daudzveidīgas un kvalitatīvas profesionālas teātra mākslas izrādes, nodrošinot repertuāra plašumu, un veicināt jaunradi, kā arī nacionālās identitātes nostiprināšanu,
- 2) nodrošināt profesionālas teātra mākslas pieejamību plašai Latvijas sabiedrībai,
- 3) ar teātra izrāžu starpniecību sekmēt bērnu un jauniešu personību veidošanos,
- 4) popularizēt Latvijas teātra mākslas sasniegumus ārvalstīs un apgūt starptautisku pieredzi teātra mākslas jomā, veicinot izcilību,
- 5) nodrošināt kapitālsabiedrības finanšu, tehniskās un tehnoloģiskās darbības efektivitāti un ilgtspēju.

Atbilstoši noteiktajiem stratēģiskajiem mērķim un valsts pārvaldes uzdevumiem Teātris:

- apgūst jauno literatūru un dramaturģiju;
- nodrošina latviešu autoru darbu pieejamību krievvalodīgajai auditorijai;
- veicina sava laika izprašanu un orientieru meklējumus vēstures ietvaros;
- sekmē jaunu teātra līdzekļu meklējumus;
- stabilizē sava stila un valodas meklējumus, kas būtu maksimāli pieejami mūsdienu skatītājam;
- veicina jaunatnes piesaistīšanu teātrim;
- nodrošina krievu teātra tradīciju saglabāšanu, to izkopšanu Latvijas, krievu un pasaules teātra kontekstā;
- veido harmonisku multikultūru telpu, pamatojoties uz kultūru dialogu savstarpējo cieņu un interesi, veicina integrācijas procesus un pilsoniskās tolerances attīstību;
- uztur dinamisku, aktuālu un tematiski daudzveidīgu radošo procesu;
- nodrošina teātra mākslas pieejamību maksimāli plašiem sabiedrības slāņiem;
- veicina teātra mākslas izpratnes veidošanu bērnu un jauniešu auditorijai, skatītāju audzināšanu, ētisku un estētisku vērtību pasniegšanu;
- piedalās starptautiskos teātra procesos.

3. Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra misija, vīzija un vērtības

3.1. Misija

Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra misija ir mērķtiecīgi un ilgtspējīgi apvienot krievu dramatiskā teātra tradīciju saglabāšanu un laikmetīgas teātra mākslas jaunradi un pieejamību krievu valodā, harmoniski iekļaujoties Latvijas kultūras telpā un to bagātinot.

3.2. Vīzija

Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātris ir Latvijā novērtēts un starptautiski atpazīstams augstvērtīgas teātra mākslas centrs, ko raksturo mērķtiecīgi koptas krievu teātra tradīcijas un daudzpusīgs repertuārs, kuru ilgtspējīgā vidē veido teātra mākslas profesionāļi.

3.3. Vērtības

Atbildība: Teātris uzņemas atbildību par krievu teātra tradīciju glabāšanu Latvijā un par augstas kvalitātes profesionālas un mūsdienīgas teātra mākslas pieejamību krievu valodā. Teātris atbildīgi un ar cieņu izturas pret ieinteresētajām pusēm, rūpējas par darbinieku labklājību, apkārtējo vidi un valsts kapitāla ilgtspējīgu izmantošanu.

Dažādība: Teātris pieņem, novērtē un izceļ dažādību Latvijas kultūras telpā, tas virza savu māksliniecisko darbību, parādot no latviskās kultūrvides atšķirīgo un veicinot dažādu sabiedrības grupu savstarpēju mijiedarbību.

Izcilība: Teātris nodrošina attīstību un pastāvīgu virzību uz arvien augstāku mākslinieciskās kvalitātes līmeni. Teātris uzstāda augstas prasības pret Teātra darbības kvalitāti visos tās aspektos.

4. Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra nefinanšu un finanšu mērķi

Atsaucoties uz Stratēģijas izstrādes gaitā gūtajiem secinājumiem, kā arī valsts kapitāla daļu turētāja ieteikumiem, Sabiedrības valde piedāvā kompaktāku nefinanšu un finanšu mērķu struktūru nekā piemērota līdz šim (lūdzu, skatīt tabulu Nr.2).

Tabula Nr.2 Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra galvenie darbības rādītāji 2020.-2023.gadam

	Pārskata gads			
	2020	2021	2022	2023
Nefinanšu mērķi				
Jauniestudējumu skaits, tai skaitā:	7	7	7	7
Lielas formas jauniestudējumu skaits	4	4	4	4
Jauniešu un bērnu auditorijai vecumā līdz 17 gadiem domāto jauniestudējumu skaits	0	1	1	1
Izrāžu skaits, tai skaitā:	400	400	400	400
Izrāžu skaits Lielajā zālē	220	220	220	220
Apmeklējumu skaits	101'000	101'000	101'000	101'000
Pastāvīgo zāļu apmeklētība	80%	80%	80%	80%
Viesizrāžu skaits Latvijas reģionos	6	6	6	6
Viesizrāžu skaits ārvalstīs	2	2	2	2
Finanšu mērķi				
Neto apgrozījums, tūkst. <i>euro</i> , tai skaitā	1'696	1'770	1'770	1'797
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi, tūkst. <i>euro</i>	1'828	1'828	1'828	1'828
Neto apgrozījuma attiecība pret kopējiem ieņēmumiem	48%	49%	49%	50%
EBITDA, tūkst. <i>euro</i>	76	88	100	111
Peļņa vai zaudējumi, tūkst. <i>euro</i>	6.8	15	23	30.6
Neto peļņas rentabilitāte	0.4%	0.8%	1.3%	1.7%
Pašu kapitāls, tūkst. <i>euro</i>	107	73	47	28
Bilances vērtība, tūkst. <i>euro</i>	830	816	790	792
Pašu kapitāla rādītājs	13%	9%	6%	4%
Neto naudas plūsma, tūkst. <i>euro</i>	104	110	94	120
Ātrās likviditātes rādītājs	0.6	0.6	0.7	0.7
Kopējās likviditātes rādītājs	0.4	0.4	0.5	0.5

Mērķu noteikšanā ņemti vērā Sabiedrības darbības rezultāti piecu gadu laika periodā līdz Stratēģijas izstrādei. Vēsturisko un prognozēto datu salīdzinājums, kā arī dažādu aprēķinu skaidrojumi pieejami pielikumos.

Nefinanšu mērķu noteikšanas pamatā ir pieņēmums, ka Teātris turpina māksliniecisko darbību līdzīgā apjomā kā līdz šim, pastāvīgi atjaunojot repertuāru, nodrošinot tā tematisko daudzveidību, iestudējot jaunus uzvedumus un piesaistot tikpat plašu auditoriju, kā arī nodrošinot viesizrādes gan Latvijā, gan ārpus tās.

Atsevišķu nefinanšu mērķu plānoto rādītāju pamatā ir pieprasījuma analīze, kā rezultātā attiecībā uz jauniešu un bērnu auditorijai domāto jauniestudējumu skaitu ir pieņemts lēmums pielietot visus iespējamās mārketinga rīkus, lai nodrošinātu zāļu maksimālu piepildītību uz jau realizētajām izrādēm, jaunu iestudējumu šai mērķauditorijai 2020.gadā neplānojot, bet turpmākajos gados atgriežoties pie ierastās prakses – viens jauniestudējums jauniešu un bērnu auditorijai vecumā līdz 17 gadiem.

Izvērtējot viesizrāžu ārvalstīs finanšu negatīvo bilanci periodā no 2014.-2018.gadam, Teātra valde ir stingri lēmusi ievērojami samazināt viesizrāžu skaitu ārvalstīs, plānojot pakāpenisku to palielināšanu, tiklīdz būs izdevies segt iepriekšējos gados uzkrātos zaudējumus. Viesizrāžu Latvijas reģionos prognožu pamatā ir minimālais plānotais viesizrāžu skaits, paredzot, ka Teātris dosies viesizrādēs, ja būs iespējama peļņa. 2019.gadā realizēto viesizrāžu apjoms skaidrojams ar to, ka Teātra viena no prioritātēm ir bijusi turpināt

jau iesāktās aktivitātes un veidot jaunas sadarbības, popularizējot jau esošas izrādes. Iespēju robežās šī prioritāte tiks saglabāta arī Stratēģijas ieviešanas periodā, plānojot viesizrādes laikā, kad tas nemazina iespējamo peļņu no Teātra lielās zāles izrāžu realizēšanas.

Finanšu mērķi ir balstīti kvantitatīvi izmērāmos lielumos, iepriekšējo gadu finanšu darbības analīzē un prognozēs, kas balstītas samērīgi konservatīvos pieņēmumos, un to noteikšanas pamatā ir sekojoši pieņēmumi:

- Neto apgrozījums. Sabiedrība turpina 2018.gada rudenī ieviesto biļešu cenu politiku. Saskaņā ar 2019.gada rādītājiem vidējā biļešu cena pārsniedz 17.00 *euro*, kas pamatā balstās veiksmīgā muzikālu izrāžu pārdošanā. Ievērojot repertuāra politiku un mākslinieciskos plānus, turpmākā Stratēģijas 4 gadu periodā plānota vidējā biļešu cena robežās starp 16.00 un 17.50 *euro*.
- Valsts budžeta dotācija Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātrim 2020.gadā tiek palielināta par 543 tūkst. *euro* (priekšnosacījums ir atbilstošs Saeimas lēmums par 2020.gada valsts budžeta apstiprināšanu) un turpmāk paliek nemainīga. Papildu dotācijas, potenciāls Kultūrkapitāla fonda atbalsts, ziedojumi vai citi finansējuma avoti finanšu plānošanā nav ņemti vērā.
- Neto apgrozījuma proporcija kopējos ieņēmumos pēc valsts budžeta dotācijas palielinājuma tiek samazināta zem 50%.
- Teātra lielākā izmaksu pozīcija - personāla izmaksas - pieaug atbilstoši valsts budžeta papildus finansējuma mērķiem un tirgus nosacījumiem jaunuzvedumu radošo grupu piesaistē.
- Investīcijas jaunuzvedumos un Teātra tehnoloģiskās ilgtspējas uzturēšanā tiek nodrošinātas līdzīgā apjomā kā 2018.gadā un 2019.gadā.
- No pozitīvas naudas plūsmas tiek veidota likviditātes rezerve; teātris katru gadu noslēdz ar uzlabotu likviditātes rādītāju, uzkrājot naudas līdzekļus atvaļinājumu rezervei un nodokļu maksājumu veikšanai laikā ārpus sezonas (vasaras mēnešos).
- Ilgadējais saimnieciskās darbības rezultāts Stratēģijas īstenošanas periodā ļauj samazināt vēsturiski uzkrātos zaudējumus līdz 79 tūkst. *euro*.